

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1904

Ny följd * VII årg.

Häft. 20.

DAGNY

TIDSKRIFT FÖR SOCIALA OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR: LOTTEN DAHLGREN

INNEHÅLL:

EBBA RAMSAY: Florence Nightingale. Ett femtioårsminne. Forts.
Litteratur: F, E., Nya böcker.
Föreningsmeddelanden.
Böcker för barn och ungdom julen 1904.
Innehållsförteckning.

Stockholm, Aftonbladets tryckeri 1904.

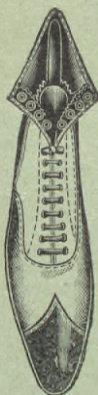
Endast det bästa är godt nog, är en regel, som människor sedan urminnes tider sökt följa vid val af toalettmedel. Till följd häraf vinner Fil. Dr. P. Håkansson's Salubrin en sådane allt större användning för toalettändamål. **Toalett-Salubrin** (— Salubrin B. fört benämndt Salubrin för toaletten) förnär med en **fin och uppfriskande lukt** förmågan att **motverka osunda och obehagliga gaser**. Det är **fullkomligt giftfritt** och utöfvar icke något skadligt eller hämmande inflyrande på cellbildning. Därför äro det såsom **antiseptiskt preparat** fått stor användning till behandling af **sår-, hud- och lärsjukdomar**, i synnerhet i sådana fall, där andra antiseptiska preparat icke medfört önskyttad verkan. OBS! Ny bruksanvisning medföljer hvarje originalflaska af uppfinnarens fabrikat.

Toalettmedel.

Klagomål öfver svårighet att få köpa verkligt god Ättika har föranlett Liljeholmens Vinfabrik att från 1901 tillhandahålla sin, sedan många år för god smak och fin arom kända Ättiksprit, på förseglade flaskor försedda med fabriken's etikett och spädningstabell.

OBS! Flaskans form och etiketten.

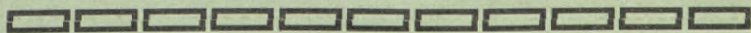
Box=Gal=Kängor

från kr. 12: 50 pr par.

Bal=Skor

uti stort urval.

A.-B. Nordiska Kompaniet,
STOCKHOLM.

Aktiebolaget Nordiska Kompaniet.

Textilafdelning, Thyra Grafström.

Färdiga och påbörjade **Broderier** på siden, kläde, lärft- och yllestramali, passande för **Dukar, Portiärer, Mattor, Kuddar, Serveringsdukar m. m.** Mönster uthyras. Rekvisitioner från landsorten ombesörjas pr omgående.

OBS! Ändrad adress: *Regeringsgatan 5.*

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötsel af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrödda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(*Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4*),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten infutna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlotningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny **placering** af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Böcker insända till Fredrika-Bremer-Förbundet 1 Nov.—1 Dec.

- H. Aschehoug & Co:** *Krag, Wilhelm*, Thea Marie. — *Scott, Gabriel*, Tante Pose.
- F. C. Askerberg:** *Aminoff, Ivan T.*, När krigsguden talar.
- Beijers bokförlagsaktiebolag:** *Vallentin, Hugo*, Sniggel Snuggel och andra sagor. — *Caine, O. V.*, Flykting och konung. — Den unge elektroteknikern. — *Steenhoff, Frida* (Harold Gote), Den reglementerade prostitutionen.
- Albert Bonnier:** *Elkan, Sophie*, Konungen. — *Starnberg, Märta*, Skandal. — *Dahn, Felix*, En strid om Rom. — *Berg, Ruben G-son*, Selma Lagerlöf. — *Geijerstam, Gustaf af*, Karin Brandts dröm. — *Gjems-Selmer, Ågot*, Den gången. — *Hallström, Per*, Skogslandet. — *Wiggin, Kate Douglas*, Rebecka.
- Kommanditbolaget Chelius:** *Klaussmann, A. Oskar*, I granatelden vid Jalu.
- Fahlcrantz & Co:** *Krohn, J.*, Berättelser för barn. 2 samlingar. — *Osaki, Yei Theodora*, Japanska sagor. — *Bååth-Holmberg, Cecilia*, Gordon.
- Folkskolans Barntidning:** *Quint, Stina*, Julklappen 1904. — Lilleputt 1904. — Guldslottet N:o 6.
- Fosterlandsstiftelsens Förlagsexpedition:** *F. R. A.*, Vid afgrundens rand. — *Hammarsten, Fr.*, Sådd på Guds åker, del I. — *Aagaard, G.*, Sjöluft. — *Vadström, B.*, Frideborg 1905.
- Hugo Geber:** *Sigurd*, Ungt herrskap. *Ottelin, Odal*, Bortom sorlet. — *Wahlström, Lydia*, Nutidsfrågor. — *Snoilsky Carl*, Samlade dikter, h. 19, 20, 21. — *Henschen, S. E.*, Om äktenskaps ingående från hälsans synpunkt. — *Snoilsky, Carl*, Minnesteckningar och andra uppsatser.
- Gyldendalske Boghandel:** *Bergsøe, Clara*, Magdalena Thoresen.
- Aktiebolaget Hiertas förlag:** *Rosegger, Peter*, I. N. R. I.
- Lars Hökerberg:** *Thonson, Axel*, Folkets vaktare. — *Billing, Hedvig*, Historien om en stackare. — *Tjäder, Milly*, Litens lefnadsteckning. — (Se nästa sida.)

Eriksholm, Anders J., Johannes. — *Saga, Sommardagar på Björkhaga.*

- A.-B. Ljus:** *Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, Finare matlagning.* — *Lindgren, Hellen, Johan Ludvig Runeberg.* — *Jansson, Gustaf, Det gamla huset, del. 1.* — *Bääth-Holmberg, Cecilia, Västmanland.* — *Spillmann, J. Jerusalems förstörelse.* — *Zwitlmeyer, Dikken, Paul och Lollik; En vildbasare.* — *Sandelin, Ellen, Kvinnokroppen.* — *Nordensvan, Georg, Sveriges konst.*
- Nordin & Josephson:** *Ljusets tjänare, Länkar i sanningens kedja, h. 6.*
- Aktiebolaget Nordiska Bokhandeln:** *Nordisk förening för ekonomiskt samarbete, En nordisk tullförbindelse.*
- P. A. Norstedt & Söner:** *Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, Allmännyttiga småskrifter, 1, 2.* — *Rudin, W., Vår ansvarighet.*
- P. Palmquists Aktiebolag:** *E. S. K., Kusinen från Amerika.* — *Hegan, Alice Rice, Vår Mary.* — *Runa, Sagor och berättelser för barn.* — *Vintersol 1905.* — *Connor, Ralph, Himlalotsen.*
- W. Schultz:** *Bergstrand, A., Berömda naturforskare i nyare tid med religiös världsåskådning.*
- Fr. Skoglund:** *Abutz, Sydney, I vår tids lifsfrågor. Nr. XXXVIII.*
- Svensk Läraretidning:** *Jultomten 1904. Tummeliten 1904.*
- Wahlström & Widstrand:** *Steel, Flora Annie, De gamla Gudarne.* — *Nyström-Hamilton, Louise, Ellen Key.* — *Roos, Anna M., Sju kråkor och andra visor.* — *Mustafa, Mitt sista vandringår, h. 9, 10.* — *Nordenmark, N. V. E., Är universum oändligt? — Bloch, Oscar, Döden, h. 9, 10.* — *Nilsson, Paul, Från solsidan.*
- Aktiebolaget Varia:** *Sloane, William M., Napoleon Bonaparte, h. 8. 9.*

Till Fredrika-Bremer-Förbundet insänd periodisk litteratur.

Svensk:	
Folkbiblioteksbladet.	Husmoderen.
Folkskolans barntidning.	Moral.
Hemtrefnad.	Nylände.
Hemåt.	Urd.
Hvita Bandet.	Wærn.
Idun.	
Läsning för hemmet.	Bog og Naal.
Nordisk tidskrift.	Det ny Aarhundrede.
Nya kyrkans tidning.	Kvinden og Samfundet.
Ord och bild.	Kvindernes Blad.
Pedagogisk tidskrift.	Tidskrift for Sygepleje.
Saga.	
Sedlighetsvännen.	
Social tidskrift.	
Statistisk tidskrift.	
Svensk bokhandelstidning.	
Svensk damtidning.	
Svensk läraretidning.	
Svensk musiktidning.	
Tidning för lärarinnor.	
Tidning för Sveriges läroverk.	
Varia.	
Verdandi.	
Finländsk:	
Finsk tidskrift.	
Mot hemmet.	
Nutid.	
Norsk:	
For Hus og Hjem.	
For Kirke og Kultur.	
Husmoderen.	
Moral.	
Nylände.	
Urd.	
Wærn.	
Dansk:	
Bog og Naal.	
Det ny Aarhundrede.	
Kvinden og Samfundet.	
Kvindernes Blad.	
Tidskrift for Sygepleje.	
Tysk:	
Blätter des Badischen Frauenvereines.	
Die Frauenbewegung.	
Monatsbericht des Vereins christlicher Lehrerinnen.	
Neue Bahnen.	
Neues Frauenleben.	
Engelsk:	
The English Woman's Review.	
The Nursing Record.	
The Woman's Journal.	
Women's employment.	
Fransk:	
Bulletin de la société des Crèches.	
Correspondance bi-mensuelle.	
La Femme.	
La Vie heureuse.	
Revue du Travail.	

Florence Nightingale.

Ett femtioårsminne.

(Forts. och slut.)

Miss Nightingale var nu kanske den populäraste person i hela England, till och med gatpojkarne sjöngo visor om »Österns näktergal». Hade hon velat, hade hon kunnat blifva uppuren och firad af både hög och låg, men hon afböjde ifrån första stunden alla försök att framdraga henne inför offentligheten.

Sedan dess har Krimkrigets hjältinna oafbrutet lefvat endast i skötet af sin familj och sammanträffat med blott ett fåtal människor utanför den intimaste kretsen. Hennes hälsa, som bröts af ansträngningarna i Scutari, har varit så svag, att hon kan sägas ha tillbringat de femtio år, som sedan dess förflutit, i sitt sjukrum, antingen sängliggande eller i bästa fall utsträckt på en schäslong. Det är dock från detta fridlysta sjukrum som miss Nightingale, trots sina kroppsliga lidanden, utfört sitt andra storverk, det som af många sättes ännu högre än hennes bragd under Krimkriget huru beundransvärd denna än är — den stora sjukvårdsreformen. Denna har nämligen, icke blott för England utan äfven för andra länder — bland hvilka särskildt märkas Amerika, Holland, de Skandinaviska länderna, Finland och Japan — blifvit af den största betydelse. Men då det varit hufvudsakligast med pennans tillhjälp och från sitt tysta sjukrum Florence Nightingale fullbordat detta verk, har hon icke härför fått det fulla erhännande hon förtjänar och man har ej rätt fattat den stora del hon haft i denna viktiga nutidsreform. Den är dock ej blott i hufvudsak utan ända in i de obetydligaste detaljer hennes skapelse.

Miss Nightingale hade med sitt eget exempel bevisat, att den bildade kvinnan kan utbildas till en utmärkt sjuksköterska och att sjukvård ej är oförenlig med sann kvinlighet och förfining. Men nu gällde det att äfven sätta andra kvinnor i stånd att utföra det hon gjort, att skaffa dem undervisning och utbildning samt inträde på sjukhusen. Det senare erbjöd de största svårigheterna.

I dessa regerade nämligen ännu sjuksköterskan af den gamla stammen med obestridd makt och myndighet, och ej ens läkarne hade någonsin tänkt sig henne annorlunda än hon var. Ifrån deras, och ännu mer från de arma patienternas synpunkt sedt, var hon ett nödvändigt ondt, som måste tålas. Under namn af Sarah Gamp har denna sjukskötersketyp genom Charles Dickens blifvit odödlig. Stor och grof, luktande brännvin och tobak redan på långt håll och sättande sin egen bekvämlighet långt framom patienternas, plögade hon tvinga i dem medikamenter med våld, pryglade upp dem då de yrade och själf lugnt insomna hvar gång hon skulle vaka. Englands sjukhus voro fulla af dylika kvinnor, hvilka både i intelligens och moral stodo lägst i hela nationen. De voro så kända för sin råhet och hjärtlöshet, att fattiga sjuka mången gång hellre dogo i sina usla kyffen än de anförtrodde sig åt deras omsorger.

Englands nuvarande lady nurses äro, som vi veta, i allt en motsats till Sarah Gamp och de äro själfva de första att tillskrifva Florence Nightingale den stora förändringen. En af dem skrifer i detta ämne som följer:

»Då jag först började ägna mig åt sjukvården var den ett yrke, som ingen aktningvärd kvinna af något stånd vågade göra till sitt. Om en tjänarinna blef sjuksköterska antog man att hon var en fallen och oduglig person, som ej längre kunde få plats i ett anständigt hus. Allt är nu förändradt och Sarah Gamp, som i sin allt utom rena dräkt med tunga steg vankade omkring i sjuksalarne, svärande och regerande, är för alltid körd på porten. Miss Nightingale har varit starkare än hon.»

Huru verkställde hon sin reform? Först och främst med pennans tillhjälp. Förekommer oss detta otroligt förklaras saken af den omständigheten, att miss Nightingales såväl teoretiska som praktiska kunskaper voro enastående och att hennes personlighet var en makt. Hela England lystrade till hvarje ord hon skref, och obetingadt och ofördröjligen utfördes hennes väl öfvertänkta vetenskapligt motiverade och praktiskt uppgjorda förslag till sjukvårdens förbättrande.

Kraftigt främjade hon också saken genom stiftandet af den berömda sjuksköterskolan vid det i enlighet med hennes plan nybyggda St Thomassjukhuset i London.

Redan hösten 1855 hade statens och kyrkans förnämsta män, under hertigen af Cambridges ordförandeskap, på ett möte i Lon-

dons Mansion House beslutat att gifva ett uttryck åt den tack-samhetsskuld hvori landet stod till miss Nightingale. Genom en allmän subskription insamlades på en kort tid 50,000 pund, hvilka som hedersgåfva överlämnades åt henne, och dem hon å sin sida använde till stiftandet af ofvannämnda skola.

Hvar och en, som något känner London, vet, att den rad af ståtliga byggnader som på Thamesstranden midt emot parlamentsbyggnaderna möter ögat, då man står på Westminsterbryggan, utgör S:t Thomassjukhuset. I ett af de stora husen inrymmes det förstklassiga hemmet för sjuksköterskeelever, hvilka i sjukhusets salar få sin utbildning. De som först genomgingo sin kurs där voro alla föregångskvinnor, hvilka icke blott arbetade för sig själfva utan äfven röjde väg för andra. Denna skola blef snart berömd långt utom Englands gränser och gaf upphofvet till många andra institutioner af samma slag, till och med ännu mera mönstergilla än den första. Ordnandet af skolans verksamhet, fastsläandet af principerna för en dylik undervisningsanstalt, utarbetandet af dess arbetsordning och undervisningsschema, allt hade uteslutande varit miss Nightingales verk. I början af skolans verksamhet var det i själfva verket hon ensam som ledde densamma till dess den vunnit statens och allmänhetens förtroende. Att detta icke var en lätt uppgift, då ännu fördomarna mot kvinnan som sjuksköterska voro så stora, faller af sig själf, och man beundrar hvad hon utträttat desto mer, då man besinnar hvilken till hälsan ytterligt försvagad kvinna hon var.

För de första eleverna i sin skola intresserade sig miss Nightingale på det lifligaste. Hon följde deras utveckling med deltagande, sammanträffade någon gång personligen med dem och fröjdades då deras sträfvanden kröntes med framgång.

Så småningom reformerades det ena sjukhuset efter det andra; men miss Nightingale sträckte sitt intresse äfven till fattigvården. De engelska fattighusen, hvilka vanligen äro mycket stora, hafva äfven en sjukafdelning de s. k. »poorhouse infirmaries». Det var där Sarah Gamp i det längsta bibehöll sig, och det dröjde innan någon lady nurse där vågade upptaga kampen mot henne. Den första som tog detta steg var Agnes Jones, en ung begåfvad sjuksköterska, för hvilken miss Nightingale hyste det varmaste intresse. Såsom de flesta banbrytare föll den förra snart nog ett offer för sin hängifvenhet, men andra stodo nu färdiga att följa hennes exempel. Det var vid hennes död miss Nightingale fattade pen-

nan och i minnesskriften »Una and the lions» ej endast talade om den bortgångna utan äfven meddelade många af sina egna känslor och erfarenheter som sjuksköterska. I en annan af sina skrifter, »Plea for the life of a nurse», sökte hon bekämpa de många fördomar mot sjuksköterskekallet, som funnos hos den engelska medelklassen. Hon skrifer där tänkvärda ord, genomandade af entusiasm för den stora sak hon gjort till sin och sätter sjuksköterskekallet i jämbredd med konstnärens. En sjuksköterska, säger hon bl. a., bör vara lika genomträngd af hänförelse för sitt lifsarbete som någonsin artisten, och hennes förberedande arbete och hennes studier böra vara lika omfattande och grundliga som hans.

De stunder sjukdomen lämnade miss Nightingale fri, uppfylldes af hennes vidomfattande verksamhet så fullkomligt, att hon själf sagt, att hon under sina arbetsår aldrig haft så mycket som tio minuter till öfverlopps. Längre var hon Storbritanniens största auktoritet i allt som rörde sanitära och hälsovårdsfrågor. Då den första hygieniska kongressen under prinsens af Wales ordförandeskap samlades i England, uttryckte också dess medlemmar för henne sitt obetingade gillande af hennes åsikter. Otaliga äro också de längre och kortare uppsatser miss Nightingale skrivit för encyclopedier och konversationslexikon rörande hygien och sjukvård. Inga sådana frågor voro henne för obetydliga och intet undgick henne. Hon har undervisat allmänheten om statistikens värde, oftast bevisat sina påståenden med siffror och jämförande tabeller öfver förhållanden i England och andra länder. Så har hon bl. a. uppgjort förslag till sjuksalarnas möblering och skrivit långa afhandlingar om deras ventilation och uppvärmning.

De flesta ritningar till Englands moderna sjukhus hafva gått genom hennes händer för att ändras enligt hennes råd och önskingar, och äfven till andra länder har i detta afseende hennes inflytande sträckt sig. Staden Lissabons stora sjukhus byggdes på 1860-talet enligt en af henne uppgjord plan, och detsamma var fallet med flere andra i Amerika, Australien och Canada. Hvad Indien angår väckte de sanitära problemen där alltid hennes varmaste intresse och de svåra hungeråren berörde henne på det smärtsammaste. Hon uttalade också en gång med anledning här af i »Times» sitt starka ogillande af den brist på förutseende hvar till hon ansåg att de Indiska statsmännen gjort sig skyldiga. Under årtal samlade hon fakta angående tillståndet i sanitärt

afseende i den stora halföns mindre städer och byar och insände med anledning däraf rapporter och protester till regeringen. Denna vädjade också esomoftast till henne då det gällde att få vissa frågor utredda. Så t. ex. var dödligheten inom den indiska armén en tid mycket stor. Krigsministern lät då tillstålla henne de rapporter som inlupit och utbad sig hennes utlåtande i frågan. »Soldaterna», så svarade hon, »hafva blifvit behandlade ungefär som Strassburgergäss. De äta, sofva och steka sig i solen, äta åter och sofva i oändlighet. Behandla dem förståndigt, så dö de ej.» Hennes uppsats »How to live in India and not die» innehåller utomordentligt värdefulla råd i ämnet.

Då det amerikanska frihetskriget utbröt, vände man sig från Amerika till Florence Nightingale med en bön om råd och ledning angående ambulansväsendets ordnande. Äfven vid det fransk-tyska vädjades det till henne i samma sak, och hon var kanske den som i England mest bidrog till Röda Korsets införande därstädes.

Af alla alster af Florence Nightingales penna är dock hennes bok »Notes on nursing» det mest spridda. Den kom ut 1859 och på en mycket kort tid såldes 100,000 exemplar däraf. Läkaretidningen »Medical Times» sade om densamma, att den en gång för alla öfvervunnit den gamla tidens föråldrade åskådningssätt och gjorde en vetenskap af sjukvården. Hon tillägnar den ej blott sjuksköterskor utan alla kvinnor, åt hvilka ansvaret för andras hälsa blifvit anförtrodd. Den innehåller mycket hvaraf äfven våra dagars kvinnor kunde hämta nyttiga lärdomar.

Det var dock icke uteslutande dylika frågor som sysselsatte Florence Nightingale — hennes intresse var vaket för allt mänskligt. År 1873 skref hon en artikel i Frazers Magazine med titel »A note of interrogation?», som ådrog sig mycken uppmärksamhet. Hon behandlar där frågor som direkt beröra det religiösa lifvet. »Hurudan är vår religion 1999?» frågar hon. Hennes svar blifver: »Kristus måste efterliknas och följas — det rätta måste göras.» Själff bekänner hon om sig, att hon är en af dem som icke finna det svårt att förena tro och vetande.

Äfven för kvinnofrågan intresserade sig miss Nightingale och uttalar sig mer än en gång ganska fritt därom. Den hade icke kommit särdeles långt i England på 1850-talet, och enligt hennes påstående gifte sig de unga engelskorna då ännu ofta endast för att få något att göra och slippa att förnöta sitt lif i fullkomlig overksamhet. »Huru ofta», skref hon därom, »ser man icke

ända till fem eller sex döttrar i ett hem utan annan sysselsättning än att på söndagen undervisa en klass i en söndagsskola. Och huru uselt göra de det ej! De hafva ej själfva den minsta aning om den verkliga meningen i det stycke af bibeln, de skola förklara för barnen!»

»Det finnes en gammal profetia», säger hon på ett annat ställe, som lyder: (att det 19:e århundradet skall blifva kvinnans århundrade.) Englands kvinnor veta blott alltför väl att ända till dess midt har det alldeles icke varit deras. I intellektuellt afseende har visserligen den engelska kvinnan gjort enorma framsteg. Författarinnan firas nu i stället för att man förr såg sned på henne. Ingen kallas längre blåstrumpa därför att hon visar sig äga både goda och stora kunskaper. Men hennes praktiska utveckling har stått fullkomligt stilla — när det gäller att handla är hon hjälplös och på alla sidor kringgårdad med fördomar. Det adertonde århundradets kvinna var kanske lyckligare än hennes mera bildade syster i det nittonde. Den senare önskar att få handla fritt och verka men vet ej ännu huru detta skall blifva möjligt — den förra kunde åtminstone göra det lilla hon önskade. Skall man då hafva mindre studier, mindre teorier? Det förbjude Gud! Intet vinnes genom okunnigheten! Men låtom oss komma ihåg att det är med hvad vi göra och ej med hvad vi veta, vi vinna vårt konungarrike, och kvinnan i England känner blott allt för väl, att hon ännu icke tillträdt sitt konungarrike.»

För de afvägar på hvilka den begynnande kvinnorörelsen just då lätt nog kunnat råka in, varnar miss Nightingale på det allvarligaste.

»Jag beder mina medsyster», skrifver hon, »att undvika de tvänne slag af jargon som nu äro gängse ibland oss — den som talar blott om kvinnans rättigheter och påyrkar, att hon bör göra allt hvad hon ser männen göra endast för att visa, att äfven kvinnan kan göra det utan minsta tanke på om det också verkligen är det bästa en kvinna kan göra; och den andra som vill hindra kvinnan ifrån att göra något af det männen göra, blott därför att hon är kvinna 'och att det finnes saker som en kvinna ej får göra'. En kvinna skall i stället utan tvekan komma med det bästa hon är och har och kan åstadkomma, hvad detta än må vara, och göra det till Guds ära såsom sin insats i världens arbete och utveckling utan att hylla hvarken den ena eller andra af dessa båda.»

Hon slutar denna uppsats med följande uppmaning till sina unga landsmaninnor: »Gån eder väg fram i edra hjärtans uppriktighet och enfald och låt ingen förmena eder det.»

På senare år hafva blott svaga ljud från det brusande nutidslifvet utanför trängt fram till den åldriga miss Nightingale i hennes tysta sjukrum, och högst få personer hafva öfverskridit dess tröskel. Den som haft denna lycka berättar, att hon vid sina besök alltid funnit den vördnadsvärda gamla halvesittande i sin säng med en fin grå shetlandsschal draperad öfver både hufvud och axlar. Af den unga ståtliga miss Nightingale, till hvilken hela England under Krimkrigets dagar såg upp med en nästan svärmisk beundran, ser den besökande nu blott ett ålderstiget, blekt ansikte, däri likväl de underbara mörka ögonen allt fortfarande förråda, att den själ, som bor bakom dem, är lika ungdomsfrisk som någonsin. Ännu alltjämt är sjukvård och därmed förbundna frågor det som intresserar mest och det händer ännu att hon, då hon blir ombedd, gifver ett råd eller uttalar någon bestämd åsikt om den sak som afhandlas.

Florence Nightingale motser döden med lugn och är lycklig ända in i sin sena lefnadskväll, ty hon vet, att oräkneliga kvinnor redan följt i hennes spår och nu gå den väg hon vandrade före dem. Man har också om henne sagt, att hon grundat »the gracious dynasty», som nu regerar i de salar, där lidandet bor.

* * *

I ena hörnet af den stora matsalen i »The Nightingale Training School for Nurses» vid S:t Thomassjukhuset i London har en kvinnobild huggen i marmor sin plats. Dess blick tyckes följa de unga sjuksköterskorna, då de komma och gå genom rummet. Ofta stanna dessa inför densamma för att begrunda inskriptionen på sockeln och skåda upp i kvinnans ansikte. Högväxt och rak står hon där och gör ovillkorligen intryck af stor kvinlighet i förening med behärskad kraft. Ansiktsuttrycket är bestämdt och klokt men tillika mildt; iklädd den enklaste af dräkter, hvilken i långa raka linier faller omkring hennes smärta figur, håller hon en liten lampa i ena handen, medan hon med den andra omsorgsfullt skuggar för dess ljus. Det är Florence Nightingales bild, och man har sökt att framställa henne sådan hon i nattens stillhet, lyst af sin lilla lampa, vandrade den sista ronden i det stora sjukhuset i Scutari.

Enligt naturens ordning skola nu icke så många år förgå innan Englands folk gifver sin stora dotter ännu en sista hedersbevisning och tillreder hennes slutliga hviloläger i sitt härliga panteon, Westminster Abbey. Sedan detta skett, kommer helt säkert äfven den enkla men imponerande statyn att, gjuten i brons, flyttas ut till någon väl vald plats i den stora världsstaden, där allmänheten fritt kan beundra densamma och där den sköna inskriften på sockeln kan läsas af alla. Den lyder:

»To Englands first great nurse, the wise, beloved and far-seeing heroine of the Crimean War, the Lady of the Lamp, Florence Nightingale.»

Ebba Ramsay.

—*—

Litteratur.

Några nya böcker.

Att julen nalkas med stora steg märkes — bland alla andra tecken — äfven på de ständigt växande trafvarna af insänd jul-litteratur på redaktionens bord. Det knappa utrymmet hindrar oss dock från att ägna mer än ett kort omnämmande åt hvarje bok, och hur olika än halten och arten är af de arbeten, som i dag skola genomgås, måste vi pröfva på en sammanfattning. Först då ett par ord om några nya svenska debutanter.

*

Odal Ottelin uppträder med ett halft dussin små skisser, som han gifvit den gemensamma titeln »**Bortom Sorlet**». Boken röjer intet af nybörjarens famlande grepp utan präglas tvärtom af säker teknik och ett behärskad, diskret lugn öfver framställningen. Ämnesvalet är begränsadt inom de ensamma existensernas och de små samhällenas ram, och författaren rör sig fullt otvunget på sitt område. Skildringar, sådana som »Högtidsdagen» och »Min granne» fångsla genom fin och intim berättarekonst, och i ett litet stycke kalladt »Eros» kommer till synes en halft vemodig humor, som är af god verkan.

Gurli Hertzman-Ericson har kallat sin förstlingsbok »**Finn**» och gifvit den underrubriken »En lifsbild». Den ofta använda definitionen är af tämligen kräfvande natur, och jag fruktar att »Finn» icke kan göra anspråk på att vara någon vederhäftig bild ur lifvet. Det fattas icke värme och god vilja i denna bok, som sysslar med icke alldeles nya funderingar i fråga om kristendoms-

undervisningen i skolorna, men hvad som fattas är allra mest verklighetssinne. Det hela kommer att alltför mycket sväfva »in's Blaue», och bokens gestalter äro idealfigurer, förkroppsligade idéer, som författarinnan icke mäktat gifva lif och färg. Stilen är ledig och vårdad.

Hedvig Billing debuterar genom en ganska utförlig roman, »**Historien om en stackare**». Det är lätt att påvisa brister också i denna bok. Teckningen af den manliga hufvudfiguren har nog sina svaga pointer, vi ha t. ex. litet svårt att tänka oss att en så världserfaren man låter dupera sig af ett särdeles genomskinligt ingénue-spei, och det fins mer än en detalj i boken för öfrigt, som icke verkar öfvertygande. Men mera sällan gifver oss ett debutarbete en så stark och så själfständig typ, som bondhustrun Katrina. Den gestalten är ensam tillräcklig att gifva ganska stora löften. Vår tid kan snart vara trött på att läsa om öfverförfinade och nervösa damer, som ängsligt dissekera egna känslor och förnimmelser, och den som ställer för våra ögon en enkel och ursprunglig kvinnotyp ur folkets led förtjänar ett hedersamt omnämmande. Katrina är inte ritad efter schablon, bilden talar om ärlighet, iakttagelseförmåga och en god portion af hvad som plägar kallas »människoömhet».

I detta sammanhang må nämnas tvänne öfversättningar från ett par unga danska författare, som Lars Hökerbergs förlag introducerar i vår litteratur: *Anders J. Eriksholms* »**Johannes**» och *Axel Thomsens* »**Folkets Vaktare**». »Johannes» hör till de i våra dagar så talrika böckerna, som syssla med religiösa spörsmål. Redan på de första sidorna får läsaren klart för sig, att den religiösa frågan kommer att spela hufvudrollen, och att de »blad ur ett ungdomslif» som här upprullas för oss, äro de, hvarest kampen mellan olika lifsåskådningar stå inristade. Man anar också från början, att hjälten med sin inåtvända, blida natur skall söka sig fram till ett personligt gudsförhållande, äfven om vägen dit blir törnig och brant. Men på den långt ifrån trångbröstade skildringen af vandringens mödor och stormarna i ett ungt sinne, märker man, att författaren har förståelse för den unges revolt mot yttre auktoritetstro och mulen trångbröstad kristendom. Ett blidt berättaretemperament har lagt en viss sordin öfver de mera lidelsefulla elementen af hjältens utveckling och gifvit åt de veka och fina en öfvervägande plats. Boken är alltigenom väl berättad och har denna osökta fulländning i teckningen af »miljön», som utgör den danska novellistikens stora charme.

Af ett eldigare skaplyne än A. J. Eriksholm visar dock Axel Thomsen en viss frändskap med denne sin landsman. Båda äro idealister af renaste blod, båda ha med vaken blick studerat folkets lif och båda ha skarpa ord att säga om socialismens inflytande på en omogen och okritisk ungdom. Thomsens bok vill särskildt framhålla den sensationella pressens ansvar för den smitta, som genom onödigt detaljerade brottmålsreferat sprides till mot-

tagliga sinnen. »Folkets Vaktare» står i stilistiskt hänseende afgjort tillbaka för »Johannes». Boken är ojämn, en och annan typ verkar schablon, men delvis är framställningen liflig och medryckande. I alla händelser vittnar den om en författare, som vet hvad han vill och nog också torde komma att nå sitt mål.

Af den kända folklifsskildraren *Peter Rosegger* föreligger i svensk öfversättning en ny bok, kallad »**I. N. R. I., En fattig syndares glada budskap**». Titeln är ägnad att väcka en viss undran och behöfver därför en förklaring. Bokens hjälte, en ung handtverkare, som gått in i en anarkistisk klubb, har genom lottdragning blifvit utsedd att skjuta på en politisk person. Attentatet misslyckas, men för att statuera ett exempel dömes ynglingen till döden. På domstolspresidentens uppmaning går han till kungs med en nådeansökan. Man säger honom att svaret kommer att dröja omkring sex veckor, och den stackars fången tycker sig dagligen genomlida dödsstraffet tusen gånger under sin ångest och ovisshet. I fängelset vakna åter minnen från barndomen, han önskar få en bibel för att bättre påminna sig hvad hans moder brukade berätta honom ur Frälsarens lif, men bibeln nekas honom af den katolska fängelseprästen, emedan den »inte passar för lekmän». Då börjar fången för att döfva sina själskval att ur minnet uppteckna de berättelser ur Nya testamentet, han kan påminna sig, utfyllande resten i fantasin, och medan han lever sig in i arbetet, när »det glada budskapet» allt mera hans eget hjärta.

Dessa »anteckningar» af en lifdömd är det nu, som bilda stoffet till boken. Ett romantiseradt evangelium således! Genren har många gånger försökts — och misslyckats. Och man kan väl knappast finna annat, än att *Rosegger* också kommit till korta på försöket, ehuru han utan allt tvifvel gått till sitt verk med pietet, ja, som det tyckes med barnslig och oskrymtad fromhet. Det rymmes vackra ställen i dessa Kristuslegender af nyaste datum, men någon högre flykt eller någon djupare innebörd äga de ej. Så mycket bättre lyckad är istället själfva ramen till dessa taflo: skildringen af fångens lif, hvilken i all synnerhet mot slutet höjer sig till en gripande verkan.

På Evangeliska Fosterlandsstiftelsens förlag har utgifvits ett par lefnadsteckningar, den ena behandlande en mycket märklig indisk kvinnas, **Pandita Ramabai**, lif, den andra ägnad minnet af en svensk prästman, prosten **Lars Rosengren**. Vi vilja särskildt framhålla den förstnämnda, som lär oss känna en kvinnlig reformator af stor betydelse för Indiens odling. *Pandita Ramabai* har nämligen utfört ett befrielse- och uppfostringsarbete för de olyckligaste bland sitt folk, Indiens föraktade och misshandlade änkor, en »kvinnosakskvinna» således af mindre vanligt slag och väl värd att taga kändedom om. Prosten *L. Rosengrens* lefnadsteckning har väl närmast intresse för en trängre vänkrets till den

affidne, men innehåller en rätt intressant, delvis humoristisk skildring af en barnafrom och originell typ från pietismens inbrott i Sverige.

F. E.

—*—

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte den 12—14 jan. 1905. För att för Förbundets utom Stockholm boende medlemmar underlätta deltagandet i mötet har af Kungl. Järnvägsstyrelsen begärts nedsättning å biljettpris. En sådan har äfven beviljats, nämligen sålunda, att mötesdeltagare hafva rätt lösa tur- och returbiljett gällande 14 dagar till ett pris af enkla biljettpriser, med undantag för den s. k. Norrlandstariffen och 1:a kl. vagnar på snälltågen N:ris 1 och 2 å linien Stockholm—Malmö. Förbundets medlemmar i landsorten erhålla, mot insändande af en mötesafgift af 2 kronor, legitimationskort, som berättigar till ofvannämnda nedsättning.

Förbundets Stockholms-medlemmar, som önska deltaga i mötet, erlægga mötesafgiften 2 kronor å Fredrika, Bremer-Förbundets byrå (54 Drottninggatan öppen 11—4) som från 2 januari 1905 tjänstgör som mötets byrå. Ombuden erlægga ingen mötesafgift.

Af de från Förbundets ombud ingångna svaren framgår, att ett ganska lifligt intresse för det blifvande mötet är rådande på många platser i landsorten.

*

F. B. F:s bokkomité har äfven i år till allmänhetens tjänst framlagt å Förbundsbyrån en samling af den till julen utkomna litteraturen för barn och ungdom. Också äldre värdefulla böcker ha exponerats, hvarigenom tillfälle beredts för de besökande att göra val af julgåfvor, lämpliga för de unga.

*

Undersökning rörande i statens tjänst anställda kvinnor. De af F. B. F:s styrelse utfärdade cirkulären för ofvannämnda ändamål har besvarats af en stor mängd departement och styrelser. Af de hittills ingångna 42 svaren framgår, att kvinnor användas på olika platser i 31 af verken; 11 af dessa hafva däremot meddelat, att ingen kvinna därstädes tjänstgör.

*

Studiestipendium för lärarinnor (Whitlockska stipendiet) å 160 kr. med ansökningstid till december månads utgång är af F. B. F. annonseradt ledigt. Stipendiet är afsedt för varande eller blifvande lärarinnor och sökande skola prestera betyg, antingen öfver aflagd studentexamen, afslutad tre-årig kurs i högre lärarinneseminarium eller motsvarande kunskapsmått. Samma person kan innehafva stipendiet i 3 å 4 år efter för hvarje gång insänd förnyad ansökan.

*

Stipendieinstitutionen.

Innan 15 februari 1905 äro följande stipendier lediga till ansökan hos Fredrika-Bremer-Förbundets stipendienämnd.

Från *Donationsfonderna*:

1,500 kr. som resestipendium för kvinlig medicine licentiat, samt tvänne studiestipendier å 500 och 400 kr. för medicine studerande.

Från *Allmänna stipendiefonden*:

- 400 kr. för kurs i trädgårdsarkitektur i utlandet (Stockholms stads stip.);
- 300 kr. för studier af kvinnosaksorganisationer i England (fritt stip.);
- 325 kr. till sjukvårdskurs (Norrbottens stip.);
- 260 kr. till kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Västerbottens stip.);
- 200 kr. till sjukvårdskurs (Västernorrlands stip.);
- 200 kr. till ordnad kurs i bokbinderi (Jämtlands stip.);
- 200 kr. till barnmorskeelev (Värmlands stip.);
- 225 kr. till sjukvårdskurs (Västmanlands stip.);
- 200 kr. till kurs i barnavård samt 200 kr. till kurs i fjäderfäskötsel (Göteborgs och Bohus stip.);
- 260 kr. till elev vid folkskoleläraryrkesseminariet i Skara (Skaraborgs stip.);
- 200 kr. till kurs för utbildning till arkitektbiträde (Östergötlands stip.);
- 300 kr. till elev vid folkskoleläraryrkesseminarium (Södermanlands stip.);
- 225 kr. till elev vid folkskoleläraryrkesseminarium (Gottlands stip.);
- 225 kr. till barnmorskeelev (Blekinge stip.);
- 200 kr. till kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Kristianstads stip.);
- 200 kr. for genomgående af ordnad kurs i sinnessjukvård (Malmöhus stip.);
- 225 kr. för kurs vid Tekniska skolan i Stockholm (Kopparbergs stip.);
- 200 kr. till elev vid folkskoleläraryrkesseminariet i Stockholm (Uppsala stip.);
- 200 kr. till sjukvårdskurs (Jönköpings stip.);
- 200 kr. till sjukvårdskurs (Älfsborgs stip.).

Böcker för barn och ungdom Julen 1904.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets Bokkomité.

Rebecka. Berättelse för ungdom af *Kate Douglas Wiggin*. Bearbetad öfversättning af *Hedvig Indebetou*. Pris 2: 75.

Första gången vi träffa Bebecka, är hon på resa i diligens från sitt hem i Nya England till två ogifta gamla mostrar, som tagit sig an hennes uppfostran. Hos dessa vistas hon under flera år och går i en enkel liten skola men kommer senare till ett större samhälle, där hon får afsluta sina studier vid en högskola, och så lämna vi henne när hon, vid 17 års ålder, står färdig att bryta sig sin egen bana. Det är ju en helt enkel ram kring ett lif, som i yttre måtto är föga händelserikt, och dock gömmer sig därinom en af de vackraste skildringar af en ung flicka, som vi läst. Hon är så god och ren, så stark och sund och dessutom så soligt glad, att man blott önskar att hon måtte hafva många sina likar i verkligheten. Det är en förtjusande bok, lika rolig som god, och vi hoppas att den måtte vinna samma framgång här som i sitt hemland.

Ledsamt är dock att den form, under hvilken boken framträder på svenska, icke är ägnad att göra den full rättvisa. Den har utkommit dels i en öfversättning som är ganska illa gjord och dels i en bearbetning. Denna bearbetning inskränker sig till att helt enkelt utesluta ett och annat stycke, och detta, eget nog, ofta ett bland de roligare. En sådan stympning måste ju skadligt inverka på intrycket af det hela.

Flyktning och konung. Af *O. V. Caine*. Från engelskan af *Ebba Nordenadler*. Pris 2: 75.

Den flyktande konungen är Karl II af England, och boken innehåller en skildring af hans äfventyr under den tid han efter nederlaget vid Worcester förklädd irrar omkring i landet under försök att fly öfver till Frankrike. Detta lyckas honom äfven till

slut, hufvudsakligen genom en präktig gosses mod och rådighet. En rolig bok, full af spännande episoder. Den passar bäst för ungdom omkring 14 år.

Vunnen med svärdet. Berättelse från det amerikanska frihetskriget af *Chas. R. Kenyon*. Öfversättning från engelskan af d:r *H. Hultenberg*. Pris 3 kr.

Berättelsen är förlagd till tiden för det amerikanska frihetskrigets utbrott, och de historiska händelserna förläna boken ett större intresse, än hvad som i allmänhet är fallet med indianböcker. Rik på spännande äfventyr är den naturligtvis, men då dessa ofta knyta sig kring en historisk kärna lämna de ju en viss behållning.

Passar för barn omkring 12 år.

I pojkåren. 1:a och 2:a samlingen. Pojkhistorier af *Gabriel Scott*. Öfversättning från norskan. Pris för hvardera samlingen 2: 25.

Den första samlingen af dessa pojkhistorier handlar uteslutande om samma barn, prästens och länsmannens pojkar och deras olika bedrifter. De föreställa indianer, de belägra och intaga Troja, de leverera ett spännande sjöslag, mycket annat att förtiga. I den senare samlingen träffa vi utom dessa äfven andra pojkar och få dessutom en förtjusande skildring af lifvet på en fågelö utanför norska kusten. Dessa berättelser äro ovanligt friskt och roligt skrifna, och man märker tydligt, att författaren gått till sitt verk besjälad af en varm och förstående kärlek, icke blott till barnen utan också till hela naturen. Skulle vi göra någon anmärkning vore det, dels att stort folk spela en bra underordnad roll inför de unga och dels att barnens språk är ganska själfsväldigt. Dessa mindre tilltalande drag, som dock ofta återkomma i den moderna norska ungdomslitteraturen, hade vi gärna önskat att ej påträffa i en bok, som för öfrigt är så fin som denna, och som vi önskat kunna alldeles obetingadt anbefalla.

Passar för barn öfver 10 år.

Paul och Lollik. Af *Dikken Zwilgmeyer*. Öfversättning från norskan. Pris 1: 75.

Det norska originalet kallas på titelbladet »en ungdomshistorie». Dess fullständiga titel borde varit en ungdomlig kärlekshistoria, ty »Paul och Lollik» är från början till slut en kärleksepisod, som utspelas mellan en skolgosse och en skolflicka. Den börjar i dansskolan och utvecklar sig med alla de vanliga erotiska symptomen af missförstånd, försoningsscener, svartsjuka, som här ger sig luft i slagsmål etc. etc. Luften i det lilla samhället synes vara mättad af skolpojkerotik.

Vi veta nog alla, att ett band som knytes i ungdomsåren mellan en gosse och en flicka kan bli starkt och räcka lifvet igenom, men vi veta också, att skolpojkserotik oftast leder till flirt och lek med varma känslor, som borde få slumra tills rätta tiden för deras uppvaknande är inne. Men böcker sådana som »Paul och Lollok» befrämja skolpojks erotiken och icke det goda, sunda kamratskapet mellan gossar och flickor under uppväxtåren. Långt hellre än erotiska barnböcker skulle vi då i 14, 15-åringars händer sätta goda romaner, såsom — för att hålla oss till de norska — Jonas Lies tidigare böcker och Björnsons Fortællinger.

Boken är skriven i förf:s medryckande och friska stil och kommer naturligtvis att anses för en mycket rolig bok. Verkligt vackert är de båda barnens förhållande till sina föräldrar. — Mängden af slangord verkar stötande. Vi anföra några exempel. »Svinaktigt varmt» — »Jag skall på begrafning, ja det är inte något sorgligt, bara min urgamla mormor».

En vildbasare. Af *Dikken Zwilgmeyer*. Öfversättning från norskan. Pris 1: 75.

Att Jan Bluhme är en äkta vildbasare, därom öfvertygas vi genast, då han på bokens 11 första sidor går igenom sina senaste mandater. Pojkars språk är naturligtvis icke alltid fint och om det lämpar sig att sätta i tryck lämna vi därhän. Det slösas dock mer än tillbörligt med sådant i denna bok.

Jan Bluhme råkar naturligtvis ut för all världens äfventyr. Han faller åtskilliga gånger i sjön, han råkar i polisens klor, han seglar ut på en räddningsboj m. m. Men Jan Bluhme har ett varmt hjärta och är en ärlig pojke; han skäms inte för att be om förlåtelse och han vill gärna hela där han förut sårat; vi undra alls ej på, att han har varma vänner bland unga och gamla, fattiga och rika.

Vi äro öfvertygade om att boken skall läsas med glädje af mindre barn. Öfversättningen är i allmänhet god; något underligt förekommer dock uttrycket sid. 46, där det talas om »en herre och en dam och två fruntimmer».

På farlig stråt. En ung tysks äfventyr i Norra Amerika. Berättade af *E. Graef*. Öfversättning. Med illustrationer. Pris 1: 25.

Prärifluxen. Af *Ludvig Anders*. Öfversättning. Med illustrationer. Pris 1: 25.

Svante Bison efter *Hendrik van Balen*. Öfversättning. Med illustrationer. Pris 1: 25.

I fångenskap hos Indianer. Af *Carl Cassau*. Öfversättning. Med illustrationer. Pris 1: 25.

På krigsstigen. Berättelse från indianupproret af *E. Graaff*. Öfversättning. Med illustrationer. Pris 1: 25.

Fennimore Cooper var en stor författare, men om han kunde se allt det ofog hans otaliga efterapare bedrifvit, skulle han vända sig i sin graf. Allt färglösare, allt meningslösare, allt mera blotade på karaktäristik och naturkänsla, allt mer råa och förvridna blifva dessa litteraturalster, som under namn af indianböcker hvar jul välla fram i en, som det tyckes, »ustanselig» flod. Hvad de böcker, som nämnas här ofvan, angår, tro vi, att det knappast är möjligt att finna något talanglösare och mera schablonmässigt hopkommet. I många år har bokkomitén energiskt arbetat för att utrota ogräset, men det dåliga är tyvärr lika odödligt som det goda.

Darrel från Sagoöarna. Af *Irving Bacheller*. Öfversättning från engelskan af *Karin Jensen*, född Lidforss. Pris 2 kr.

Darrel från Sagoöarna är en underlig gammal urmakare, som icke blott sköter sitt yrke utan äfven hjälper och tröstar alla stackars människor, som komma i hans väg. Boken är särdeles fint och poetiskt skrifven och karaktärerna äro vackert tecknade. Den torde icke passa för barn, knappast fullt uppskattas ens af den mognare ungdomen i allmänhet. Men vi äro förvissade om, att de mera tänkande komma att finna stort nöje i den. Öfversättningen är god.

Nybygget och andra berättelser för pojkar. Af *Richard Melander*. Pris 2: 50.

I denna bok bjudes läsaren ett tiotal berättelser med ämnen hämtade från skilda länder och tider. Än få vi höra om strider mellan boers och engelsmän, än skolhistorier från en svensk småstad och än äfventyr i skärgården från flydda krigstider. Man återfinner med nöje i denna samling en del berättelser, som redan förut varit synliga i jultidningar och kalendrar. Då det bland innevarande års ungdomsböcker finnas så ytterst få svenska original, är det särskildt glädjande att bland dem träffa en bok, som är så varmhjärtad och rolig och hvars innehåll dessutom till formen är så värdadt.

Passar för barn från 12 år och därutöfver.

Peter Mässpojke som Kinafarare. Berättad för ungdomen af *A. Lobedanz*. Öfversättning. Pris 2: 50.

Den unge Peter Mortensen har kommit hem från en Kinafärd och berättar för den församlade och beundrande familjekretsen allt hvad han sett och upplefvat under denna resa. Vi få veta en hel mängd intressanta saker, och det blir säkert flera än familjen Mortensen som komma att följa skildringarna med intresse. Passar för barn från 12 år.

Den unge elektroteknikern. Öfversättning från tyskan.
Pris 1: 50 öre.

Denna lilla bok torde bli välkommen för de unga, som äro intresserade af fysik och själfva önska att tillverka fysikaliska apparater, hvaruti de få råd och hjälp. Underligt är dock att, då bokens läsare anses kunna förfärdiga t. ex. en dynamomaskin och en elektrisk telegraf, ej ett ord säges om en telefon, som ej torde vara svårare att åstadkomma. Hvarken författare eller öfversättare äro namngifna.

Vårt husgeråd, dess härkomst och tillverkning. Bearbetning från tyskan af *D. S. Hector*. Pris 2: 50.

»Vårt husgeråd» är en både nyttig och rolig bok för såväl unga som gamla, hvilka önska få upplysning om huru och hvaraf våra husgerådssaker tillverkas. Vi föras omkring i fabriker och i verkstäderna och få upplysningar om allt — från det minsta till det största.

Det är en mycket god uppslagsbok och spar oss mödan att söka på många olika håll för att tillfredsställa vår vetgirighet.

Tibetanska äfventyr af *Sven Hedin* skall, enligt förläggarens löfte, föreligga färdig till jul. Den talar tillräckligt för sig själf, och vi kunna endast önska den ingång i så många svenska hem som möjligt. Den är julens yppersta äfventyrsbok; vi önska att den måtte tränga undan massan af de underhaltiga böckerna i samma stil.

Kusinen från Amerika. Berättelse för barn af *E. S. K.*
Pris 2 kr.

Begynnelsen är berättad med förf:s kända talang och imponerar alldeles särskildt genom lif och naturlighet, och vi äro säkra på att det ej finnes någon enda liten läsare som ej med stort nöje följer de ostyriga syskonens lek däruppe på den gammaldags vinden och som ej med förtjusning deltar i deras funderingar öfver den amerikanska kusinen. Men intresset hommer kanske ej riktigt att hålla i sig. Den lilla kusinen, den lilla puckelryggiga Karin, är nästan allför fullkomlig för att det skall verka naturligt och hennes exempel skall ägga till efterföljd. Öfverdrifter i den vägen i barnböcker, mycket ofta förekommande i äldre tider, kunna verka motsatsen till hvad man afsett. Anbefalles åt 8, 10-åringar.

I kolgrufvan. Af *Jules Verne*. Öfversättning af *N. Nisbeth*.
Pris 2 kr.

Jules Vernes böcker äro så allmänt kända och ha så stor läsekrets, att de knappast behöfva något särskildt omnämmande.

I kolgrufvan är en högst fantastisk historia i författarens vanliga stil. Det kan ej nekas, att översättningen är alltför fransk. Boken rekommenderas åt äfventyrslysten ungdom.

Den blå ballongen. Äfventyr under nordamerikanska inbördeskriget. Af *Reginald Horsley*. Översättning af *H. Nordenadler*. Pris 2: 25.

Hjältebragder. Skildringar från boerkriget af *Andries van Straaden*. Översättning från tyskan af *Carl Sander*. Pris 2: 50.

I granatelden vid Jalu. Skildringar och äfventyr från rysk-japanska kriget. Berättade för ungdomen af *A. Oskar Klausmann*. Autoriserad översättning från tyskan. Pris 2: 75.

Den blå ballongen är en berättelse om två högst ädelmodiga gossars äfventyr under nordamerikanska inbördeskriget. Boken är rolig och spännande, delvis mycket fantastisk och lyckligtvis sparar författaren på bloddrypande scener. Översättningen är ledig.

Hjältebragder tillhör samma kategori som »Den blå ballongen». Författaren skrifer ledigt och lifligt samt i boervänlig anda. Boerkrigets gång skildras redigt, och många historiska data meddelas. Man får också veta ganska mycket om generalerna, särskildt om de Wet. Översättning och illustrationer äro goda.

I granatelden vid Yalu är, som titeln angifver, en skildring från det rysk-japanska kriget. Boken gör ej ett godt intryck. När skall den tid komma, då ungdomen ej mer bjudes på detaljerade beskrifningar af krigets råheter? Kanske är det särskildt för att de här skildrade händelserna ligga så nära i tiden, som man ogärna ser dem behandlade i en nöjesbok. Att göra ett pågående krig till ämne för en berättelse är dessutom alltid en vansklighet. Illustrationerna förete hemska, föga upplyftande scener och kunna ej inpassas på bestämda ställen i texten. Översättningen är god.

Vi betvifla ej, att ofvanstående arbeten skola finna många intresserade läsare, i synnerhet bland pojkar under 16 år.

Den unge boerhjälten. En berättelse från sydafrikanska kriget af *L. Penning*. Översättning från holländskan af *Olof Lindfors*. Pris 1: 75.

Den tillhör serien: »Gossarnas äfventyrsböcker» och gifver oss ganska lifliga och sympatiska skildringar från det sista kriget mellan boer och engelsmän. På boernas seghet och oförskräckthet ser man många prof, likasom boken ger en liflig föreställning om de beklagliga slitningar och konflikter utanför slagfältet, som genom krig uppkomma mellan medlemmar tillhörande båda de fientliga nationerna, äfven om de förut stått i det närmaste vänskaps- och släktskapsförhållande till hvarandra.

Illustrationerna äro sällsynt dåliga, och må hvar och en, som gjort upp för sig en sympatisk, vacker bild af någon hjälte i boken, akta sig att kasta ögonen på dem.

Sibyl eller gamla skolkamrater. Af *May Baldwin*. Öfversättning af *E. Silfverstolpe*. Pris 2: 25.

Ute i världen. Af *Mrs George de Horne Vaizey*. Öfversättning af *E. Silfverstolpe*, Pris 2: 25.

Af serien »Nytt bibliotek för barn och ungdom» har åter tvenne gula böcker utkommit, innehållande från engelskan öfversatta berättelser, om hvilka ej så mycket mer är att säga, än att de högligen likna sina föregångare. Äfven i dessa finnes en och annan skildring med träffande lokalfärg, som sätter den svenska läsaren in uti, hur människor lefva och hafva det i andra länder. Detta har ju alltid sitt värde, men vid genomläsandet har man svårt att frigöra sig från ett intryck af dussinarbete, massfabrikation, och den gamla frågan kommer åter: Hvad är egentligen meningen med sådana berättelser, ihopdiktade, såsom de synas vara, utan någon verklig idéel mening? De äro likväl ej dåliga. Nej, det finnes i dem till och med välmenande ansatser att ge de unga syn på vissa goda och kloka ting i världen, men dessa ansatser äro så inlindade och gömda i ytlighet och flärd, att vi frukta att de blifva föga påaktade. Då man läst igenom dessa berättelser är det öfvervägande intryck man har af dem detta: att ett vackert utseende och eleganta kläder, börd och pengar ändå äro lifvets viktigaste och mest eftersträfvansvärda förmåner, i synnerhet om dessa på ett passende sätt uppblandas med några goda dygder såsom välgörenhet, vänlighet m. m. sådant. Med ett ord: berättelserna äro *obetydliga* och böra ej taga upp plats för mera uppfriskande, själsvidgande läsning.

Ej som andra flickor. Af *Rosa Nohette Carey*. Från engelskan af *Ebba Nordenadler*. Pris 2: 75.

Vårt omdöme om de tvenne föregående berättelserna gäller i det väsentligaste äfven denna, som med dem har nära frändskap.

Den yngsta flickan i skolan. Af *Evelyn Sharp*. Öfversättning af *M. R—g*. Pris 2 kr.

Återigen en från engelskan öfversatt skolhistoria, som handlar om en lärd professors enda lilla dotter, Barbara, hvilken, moderlös som hon är, skickas till en helpension. Hon är förut uppfostrad i frihet tillsammans med fem bröder, som ganska omildt ha handskats med henne. Hon har nu fått för sig att en stor pension skall vara nästan som ett paradys, och att hennes flickkamrater där böra blifva som änglar i jämförelse med retsamma bröder. Men hon blir snart tagen ur sina ljufva

drömmar och får bittert erfara, att flickor med deras böjelse för småaktighet ibland kunna vara ännu outhärdligare än pojkar, i synnerhet om dessa pojkar äro ens bröder, hvilka, trots allt — i grund och botten, hålla af en. Boken, som är rätt diger, lider ej brist på spännande händelser. Bör intressera barn från 10, 12 år.

Himlalotsen. En berättelse från Vestern af *Ralph Conner*. Öfversättning af *V. Emanuelson*. Pris inb. 2: 75.

Himlalotsen — vid detta ovanliga namn kallas en ung, varm-hjärtad, för Guds rike ifrande präst, som begifver sig ut till ett högländ upp emot Klippbergen, kalladt Alberta-området, för att försöka göra något för dem, som i denna aflägsna trakt sökt sin tillflykt undan ett förfeladt lif. — De lifliga skildringarna, hvilka ha stark lokalfärg, förflytta oss till dessa civilisationens utkanter, midt ibland de säregna människor, hvilka där uppslagit sina bopålar, och vi finna äfven bland dem ömsinta, efter sanningen längtande individer, som äro mycket bättre än hvad deras råbar-kade, otillgängliga yttre utvisar. Boken är mycket intresseväckande, men torde knappt böra räknas till barnlitteraturen.

Tvillingsyskonen. Af *Margareta Lenk*. Öfversättning från tyskan. Pris 2 kr.

Denna bok kunde vara tvillingsyster till många berättelser i samma väg. Man känner väl igen genren, som är mycket god och välmenande, men föga originell.

Piraten. Af *Kapten Marryat*. Öfversättning af *J. Granlund*. Med illustrationer. Pris 2 kronor.

De tre Kuttrarna. Af *Kapten Marryat*. Jämte lefnadsteckning af författaren. Öfversättning af *J. Granlund*. Med illustrationer. Pris 1: 50.

Marryats sjöromaner ha alltid varit mycket omtyckta af ungdomen och förtjäna att vara det. »Piraten» är en särdeles spännande och underhållande historia om ett par tvillingbröder, hvilka såsom späda barn blefvo skilda åt. Då de sedan träffades som vuxna, var den ene brodern marinlöjtnant, den andre upptagen som fosterson af en sjöröfvarkapten. Som fostersonen dock aldrig deltagit i fosterfaderns många brott, utan är en god och ädel ung man, så slutar allt på det lyckligaste. Boken kan rekommenderas som mycket roande, men öfversättningen är icke alltid den bästa.

»De tre Kuttrarna» är en helt kort berättelse, som visserligen ej hör till Marryats roligaste, men dock långt ifrån är tråkig. Den lefnadsteckning af författaren, som bifogats, kunde verkligen vara något mindre torrt skriven. Äfven i denna bok är öfversättningen här och där rätt underlig.

Äfventyrs-sagor. Af *Harald Östenson*. Med 20 illustrationer. Pris 2 :75.

Dessa äro riktiga sagor om troll och jättar — t. o. m. om en »trolljätte»! — fattiga pojkar och undersköna prinsessor. Genom alla sagorna går den tanken, att med ett godt hjärta och ett gladt humör öfvervinner man lätt alla onda troll. Främst bland de 22 sagorna ville vi framhålla »Trädgården som blommade bland ödemarkens drifvor»; i den sagan lämnas det nämligen helt och hållet åt läsaren själf att finna moralen. Illustrationerna äro goda och boken rekommenderas för barn som önska sig »riktiga sagor».

Sniggel-Snuggel och andra sagor. Af *Hugo Vallentin*, med teckningar af *M. Adlercreutz*. Pris 3:75.

Sagan om Sniggel-Snuggel har varit utgifven en gång förut och vi hade ju gärna sett, att i denna andra upplaga pappa grefven kunnat finna på något lämpligare att hota barnen med, då de äro stygga, än att han »skall låta bönderna i andra kamaren ta dem». För öfrigt är sagan rolig nog och passar bäst för småttingar, under det att de andra 6 sagorna, af hvilka »Sultanens slott» och »Sultanens vän» äro de vackraste, lämpa sig för något större barn. Illustrationerna äro väl utförda.

Gritlis barn. Af *Johanna Spyri*. Öfversättning från originalets fjärde upplaga. Pris 1:25.

Den som haft med ett skolbibliotek att göra, vet hvilken roll den schweiziska författarinnan Johanna Splyris lilla bok Heidi eller den lilla Schweizerfickan spelar. Om nu »Gritlis barn» kanske ej komma att nå en lika stor popularitet, så tro vi dock, att den skall emottagas med glädje af unga läsare.

Vi föras in i en liten schweizisk by och göra där bekantskap med doktorsfamiljens muntra barnskara samt naturligtvis med Gritlis små fattiga barn, den glada Fani, som vill bli målare, och den blida Elslis. En motsats till alla dessa glada barn är Nora, den lilla tyska flickan, hvars mor förgäfves har fört henne till de höga bergens hälsobringande luft, döden har redan tryckt sin stämpel på henne. Gritlis barn, som äro moderlösa, råka mycket väl ut; Noras mor tar dem med till sitt vackra hem vid Rhen och gör dem till sina barn. Allt detta skildras roligt och vackert.

Med den för barnböckernas små hjältar och hjältinnor vanliga stora skriffärdigheten låter Elslis oss i ett bref på 9 trycksidor veta huru lyckliga hon och hennes bror äro i sitt nya hem. Då boken är öfversatt från tyskan, förefalla oss meningarna ibland litet tunga, i synnerhet om man jämför dem med de allra nyaste barnböckerna, där hvarje rad helst utgöres af en liten utropssats. Men i stället äro vi befriade från alla slangord.

Japanska sagor. Berättade för Västerlandet af *Yei Theodora Ozaki*. 2 delar. För hvarje del 2: 25.

Som hvar man vet, fordrar Japan i våra dagar plats för sig på alla områden. Det är då ej underligt att våra barn bjudas på japanska sagor. Vi kunna ej i likhet med en engelsk anmälare finna, att de japanska sagorna kunna likställas med »Tusen och en natt», de sakna dessa sagors fantasirikedom, men hvar fågel sjunger efter sin näbb. Sagorna äro af rikt och skiftande innehåll och äro enkelt och klart berättade. Af intresse för både unga och gamla torde det vara att göra bekantskap med det moderna folkets sagor.

Sommardagar på Björkhaga. Skildrade af *Saga*. Med förord af *N. P. Ödman*. Illustrerade af *Maja Söderbund*. Pris 1: 75.

Barn bruka alltid vara roade af att höra talas om, hur andra barn tillbringa sin jul eller sina sommarferier, och i denna lilla friska och glada bok få de läsa om tre små töasers ganska omväxlande sommar på landet. Boken är icke blott rolig, utan den meddelar äfven på ett treffligt, ej alls predikande sätt flere goda lärdomar. De talrika illustrationerna öfverensstämma synnerligen väl med texten, och boken skall säkert bereda mycket nöje åt barn från 6 år.

Det företal, *N. P. Ödman* gifvit boken, är ju för öfrigt tillräckligt för att rekommendera den.

Berättelser för barn. Af *J. Krohn*. Öfversättning från danskan. Med illustrationer af professor *Frants Henningsen*. Två samlingar. Pris för hvardera 1: 75.

Föräldrar, som gärna vilja gifva sina barn sagor att läsa, men äro rädda för alltför fantastiska och osannolika historier, skola helt säkert glädjas åt dessa små berättelser ur hvardagslivet. En ädel och god anda samt kärlek till naturen och fosterlandet genomgår böckerna, och nästan alla de små berättelserna ha någon liten lärdom att meddela. Illustrationerna äro utmärkta och öka böckernas värde. Berättelserna lämpa sig kanske bäst för barn under 12 år. Öfversättningen är god.

Storskrytaren och andra berättelser för barn. Af *Augusta*. Öfversättning från norskan af *S. Wessman*. Med illustrationer. Pris 1: 25.

Äfven dessa små berättelser äro skildringar ur hvardagslivet och kunna liksom *Krohns* Berättelser rekommenderas som mycket lämpliga för barn under 12 år. Öfversättningen är god.

Tre rustibusar. Af *Raymond Jacobens*. Öfversättning af *H. Flygare*. Pris 2: 25.

Tre syskon, tre riktiga små »rustibusar», tillbringa sina sommarferier på landet och hinna under den tiden med en hardt

när otrolig mängd odygd och äfventyr. Mycket rara och trefliga småttingar äro de förresten, och boken är så friskt och roligt skriven, att den säkert kommer att slå an på barn från 10 år.

Lille Lapp-Natti och hans fostersystrar. Berättelse för barn af *Laura Fitinghoff*. Illustrerad af *Hilma af Klint*. Pris 2: 50.

Denna bok äger många ganska tilltalande episoder, och beskrifningarne på de tre små systrarnas umgänge med sina dockor och djur samt på deras ömma omsorg om dessa sina små skyddslingar äro mycket målande och säkert roande för de små. Detsamma kan sägas om skildringen af gossen Valters duktiga landtmannaifver och längtan efter en egen stuga med trädgård omkring, en dröm som han också förverkligar med bistånd af sina hjälpsamma flickkusiner.

Finge man höra en fyndig mamma under några kvällar vid brasans sken aldeles improviseradt berätta innehållet af denna barnbok för sina småttingar, skulle den nog slå an. Något annorlunda ter den sig, då man ser den i tryck. Nu kunde man nog önska att själfva hopfogandet gjorts med mera omsorg. Den lilla adoptivsonen Lapp-Natti t. ex., efter hvilken boken har sitt namn, förefaller tämligen »ditsatt», och såväl hans ankomst till sina grefliga föräldrar och syskon som hans affärd därifrån verka ej riktigt naturligt. Då berättelsen är lokaliserad och alltså ej direkt framträder ur sagans land kräfver den en viss sannolikhetens färg.

Små fridstiftare eller En lycklig sommar på landet. Berättelse för barn och ungdom af *Evelyn Everett-Green*. Öfversättning från engelskan af *Emy Hedén*. Pris 2: —.

Ofvanstående lilla berättelse, som handlar om fyra ofantligt snälla och riktigt trefliga engelska barn, är skriven i religiös anda. Öfversättningen är omsorgsfullt gjord. Boken är underhållande och kommer säkert att roa mindre barn.

Silfverhvit och Lillvacker. Svensk folksaga berättad för barn af *Fridtjuf Berg*.

Tilläggshäfte till Saga 1904. Pris 0: 20.

Lilleputt. Barnens minsta julbok, utgifven af *Stina Quint*. Pris 0: 25.

Lilleputt upplefver sitt andra år, har ej växt ifrån sig utan är lika näpen och kommer med både lärorika och roliga sagor och berättelser för ett billigt pris.

Sagor och berättelser för barn. Af *Runa*. Pris 2: 50.

Det är en fin doft, som andas ur dessa sagor och berättelser och vi äldre finna ädla och förstående tankar förborgade i dem.

Ja, vi äro öfvertygade om att barnen komma att med stort intresse följa händelsernas gång i de flesta af dem, ehuru den poetiska sagan om prinsen som sökte sitt konungarike, Felicitas ö, och ändtligen, beröfvad all yttre makt och ståt, upptäckte att det var med hjärtat detta konungarike skulle eröfras och behållas, är nog kanske mest en saga för stora människor. Sagorna ha ej alls smak af att vara anlagda på att vilja lära och undervisa, men man har en värmande känsla af att förf. själf funnit en skatt vid hvilken hon, genom olika medel och i olika former, gärna ville fästa uppmärksamheten, så att äfven andra genom den kunde lyckliggöras.

Historier för de små. Af *Charles Wagner*. Öfversättning från franskan. Pris 1: 50.

Vi tro att författaren är densamme C. Wagner, som gjort sig så mycket och väl känd inom den religiösa litteraturens område. Med sina sagor har han gjort en god tillökning i 6-, 7-åringars boksamling. Han berättar historier, som tyckas vara direkta minnen från barndomsdagar, små hvardagshändelser uppfångade i flykten, vackra poetiska sagor, såsom t. ex. »Stjärnan», ironiska sagor »Åsne-ägget» och ändtligen putslustiga, såsom sagan om »Den snälla Pajasen Jacob» och hans son Pajasetto och deras sätt att förbättra stora och små människor i världen. Pajascykeln är verkligen mycket muntrande och försämras ej genom de uppfostringskorn, som finnas i den.

Sagas julbok 1904. Pris 0: 50.

Vi hålla särskildt Sagas julbok räkning för att den ej bara bjuder på tokroliga, vidunderliga sagoäfventyr, utan växlar om med friska, hurtiga skildringar, som ge intryck af att vara tagna direkt ur lifvet. Vi nämna särskildt »Bror och syster», den så vackert berättade »Julafton bland klitterna» o. s. v. Den ger god valuta för det billiga priset och vi anbefalla den med nöje.

Af det välkända Barnbiblioteket Saga ha 3 nya delar utkommit nämligen:

Den unge boerhjälten. Efter Niemanns Pieter Maritz. Fritt berättad för Sveriges barn af *Hugo Gyllander*. Pris 1: 25.

Gula Vargen, en indianhistoria efter Anna Erslevs danska original af *Henrik Wrangér*. Pris 1: 25.

Sagor och berättelser af svenska författare. Pris 1: 25.

Alla dessa böcker äro att anbefalla.

I likhet med föregående år ha vi att omnämna barnens kalendrar och jultidningar. De äro af samma roande art som vanligt.

Fågel blå, en barnkalender utgifven af Jultomtens redaktion. Pris 1: 25.

Guldslottet. Barnens julbok. Utgifven af *Stina Quint*.
Pris 1: 25.

Jultomten och Tummeliten. Pris 60 öre och 15 öre.

Julklassen. Pris 25 öre. **Julkärffen.** Pris 15 öre.

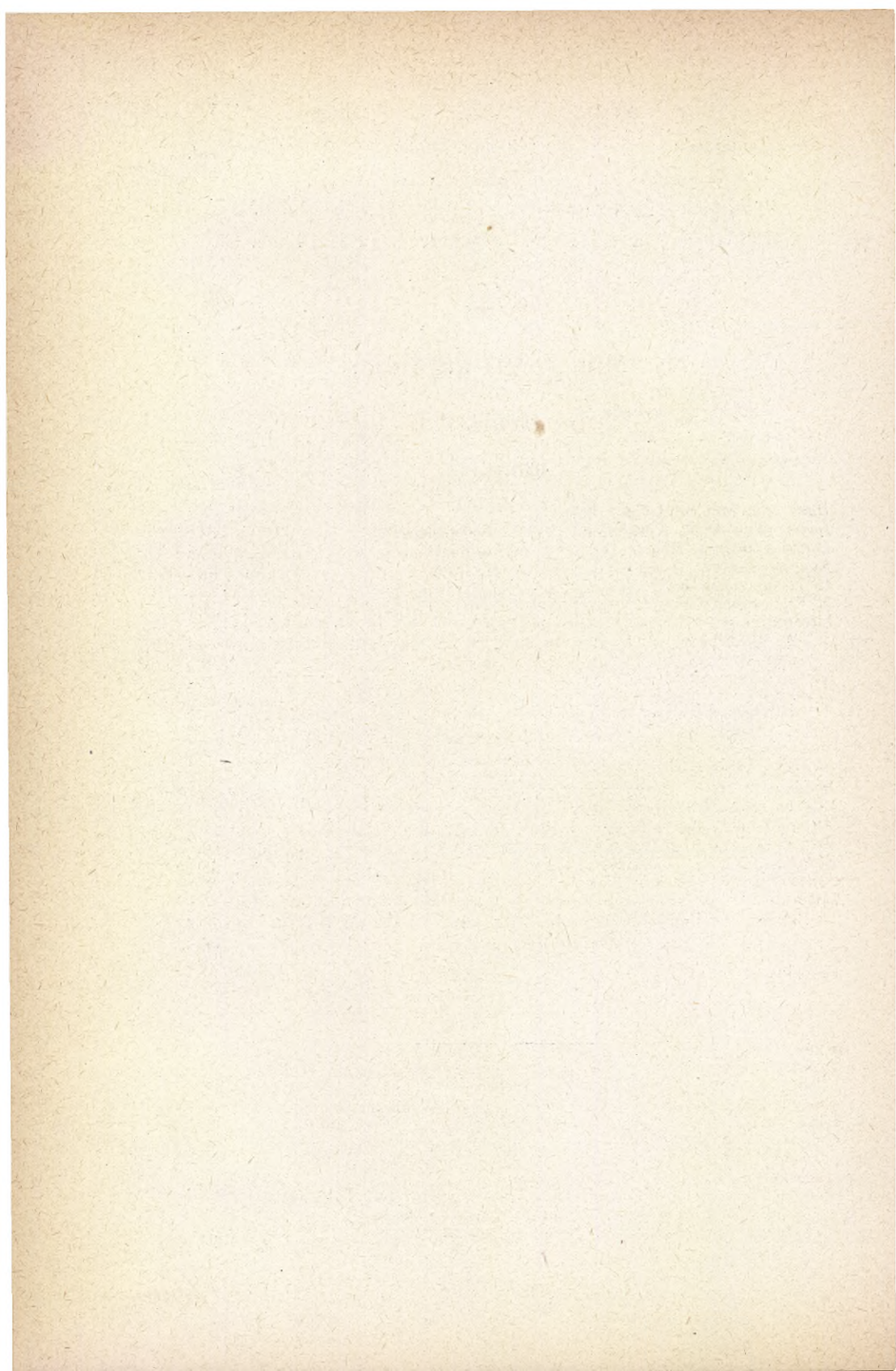
* * *

Från Aschehoug & C:o, Kristiania, hafva vi fått oss ett par böcker tillsända, som vi kunna presentera tillsammans, då de båda äro norska, och handla om norska barns hemlif.

Gutter til hverdags af *Amanda Sevaldsen* (pris 1: 75) gör ett alltigenom trovärdigt intryck. Vi förvånas ej då vi i bokens sista kapitel få veta hur boken kommit till. Odd, en af de »gutter», som vi blifvit så goda vänner med, måste hålla sig stilla emedan han skadat sitt ben vid skidåkning, mor sitter vid sängen och småpratar med honom, främst om allt det som Odd och hans bröder själfva upplefvat. Mor säger då till sist: »Jeg mener vi faa skrive det ned og lage en liden bog af det». Boken innehåller berättelsen om allt det glada och roliga, som pojkar på landet kunna taga sig till. De svenska föräldrar, som vilja låta sina barn göra bekantskap med de norske gutterne, komma ej att ångra sig.

Klaus Dimling af *Fredrik Kittelsen* (pris 1: 50) är af samma kynne som Dikken Zwilgmeyers *Vildbasare*. Hjälten i denna bok är dock ännu bråkigare och uppfinningsrikare än Jan Bluhme. Klaus och hans syskon få under några veckor lefva på egen hand, då deras föräldrar resa bort, och vi få till lifs allt hvad dessa barn hitta på, och det är ej litet. Vi kunna ej neka att upptågen ibland förefalla »gjorda», men det allra mesta är roligt, t. ex. det kapitel där Klaus, för att stärka husets klena kassa, försöker att hyra ut ett par rum till en resande engelsman. Öfver det tillåtna gå dock Klaus och hans kamrat, då de till föremål för opassande skämt välja husets tjänarinnor. Språket smakar starkt af pojkslang.

— * —

Nyheter till julen 1904

från Evangeliska Fosterlandsstiftelsens-Förlags-Expedition, Stockholm, till salu hos alla bokhandlare i riket:

- Frideborg.** Illustrerad folkkalender för 1905 af pastor *B. Wadström*. 39:de årgången. Kart. 1,25, klotb. 2 kr.
- Varde Ijus!** Illustrerad missionskalender för 1905 af professor *A. Kolmodin*. 13:de årgången. Kart. 1,25.
- Sådd på Guds åker.** Predikningar hållna i Blasieholmskyrkan af hofpredikanten *Fr. Hammarsten*. **Evangeliitexterna.** Första delen häft 3 kr. Senare delen häft 3 kr. Båda delarne tillsammans häft, 6 kr., v. b. 6, 50, klotb. 7 kr.
- Julafton.** Af *Gustav Jensen*. Bemyndigad översättning af *C. G. Lagerfelt*. Häft. 20 öre.
- Morgontankar för barn.** Af *M.* Öfers. från norskan. Häft. 30 öre, kart. 50 öre, klotb. 75 öre.
- Min vandring med Gud.** Korta betraktelser af *J. P. Montgomery*. Bemyndigad öfers. från engelskan. Häft. 60 öre, kart. 85 öre, klotb. 1,25.
- Missionsbiblioteket. XXI. Pandita Ramabai** af *Helen S. Dyer*. Öfers. och bearbetning. Häft 75 öre.
- Tvillingsskonen.** Berättelse af *Margareta Lenk*. Öfers. från tyskan. Häft. 1,60, kart. 2 kr.
- Den gamla Worcester-urnan.** Berättelse af *Eglanton Thorne*. Öfers. från engelskan af *dr A. B. Beskow*. Häft. 1 kr., kart. 1,25, klotb. 1,50.
- Gamle prästen i Hornsjö** jämte andra berättelser. Af *Runa*. Häft. 1,50, kart. 2 kr., klotb. 2,50.
- Strandfogdens dotter.** Af *N. P. Madsen*. Öfers. af *Eira Hellberg*. Häft. 2,50, kart. 3 kr., klotb. 3 50.
- Vid afgrundens rand.** Öfers. från tyskan af *A. T—r*. Häft. 50 öre, kart. 75 öre.
- Ett tungt arbete.** Berättelse för ung och gammal. Af *A. Wollmar*. Häft. 40 öre.
- Sjöluft.** Af *G. Aagaard*. Fritt efter norskan af *L. L.* Med förord af *C. G. Lagerfelt*. Häft. 60 öre, kart. 80 öre.
- Från hafvet.** Två dikter af sjömanspastor *C. G. Lagerfelt*. Häft 20 öre.
- Skeppsgossens julafton.** Berättelse af *M.* Illustr. Öfers. från norskan af *Märta Lagerfelt*. Häft. 50 öre, kart. 80 öre.
- Ernst Wilson.** Berättelse för de unga af *Sylvia*. Häft. 40 öre, kart. 60 öre.

Bikupan,

21 Klarabergsgatan 21.

Svenska fruntimmersarbeten: Hemväfda Gardiner, Nationaldräkter, Broderier, stickade och virkade arbeten, glöddritade artiklar, träsniderier, Dockor, Lampskärmar, Barnkläder, Förkläden, Mössor, Askar med modeller för »baby»-utstyrslar, Lappsor m. m.

Beställningar mottagas på Linneutstyrslar och alla slags fruntimmersarbeten. Märkning med broderi och bläck utföres.

Broderade remsor.

Knypplade och virkade Spetsar finnas på lager.

Rekvisioner från landsorten expedieras skyndsamt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 51 65.

Anmälan.

Dagny, utgifven af och organ för Fredrika-Bremer-Förbundet, anmäler med **1905** sin 20:de årgång. Tidskriften skall fortfarande ha till sin hufvuduppgift att verka för en sund och lugn utveckling af arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt, såväl som i socialt och ekonomiskt hänseende.

Liksom tillförene skall **Dagny** beakta kvinnofrågan och dess företeelser samt ägna sin uppmärksamhet åt olika områden af kvinnlig verksamhet, såväl de praktiska som de intellektuella. Ehuru största utrymmet är förbehållet åt sociala frågor, stå de litterära intressena äfven på tidskriftens program. Öfversikter och notiser, kortare berättelser, resebref, biografiska och historiska utkast m. m. skola alltjämt rikligt i tidskriften instyta.

Dagny redigeras af fröken **Lotten Dahlgren**, till hvilken, under Förbundets adress, alla bidrag till och meddelanden rörande tidskriften böra ställas.

Dagny utkommer **1905** med 20 häften, utgörande minst 28 tryckark.

Priset för hel årgång:

För medlemmar af Fredrika-Bremer-Förbundet ... kr. 3.50.

För icke medlemmar af Fredrika-Bremer-Förbundet » 5.00.

Förbundsmedlemmar prenumera å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå till ett pris af 30 pr enkelhäfte.

Annonser för DAGNY

upptagas af

fröken **Ingeborg Bergström**, 31 Östermalmsgatan 31.

Adresser:

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstelefon 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

**Fredrika-Bremer-Förbundet's Sjuksköterskebyrå:
Tunnelgatan 25.**

Rikstelef. 68 98.

A. T. 82 11.